

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij de fracties van de PvdA en de SP de behoefte de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de geannoteerde agenda voor de ministeriële OVSE-Raad van 4 en 5 december 2014 alsmede het Verslag van de ministeriële OVSE-Raad van 5 en 6 december 2013.

De voorzitter van de commissie,
Eijssink

De adjunct-griffier van de commissie,
Wiskerke

Inbreng PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie danken de Minister voor de geannoteerde agenda en het verslag van de vorige OVSE-Raad. Zij hebben enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie delen de opvatting van het kabinet dat het belang van de OVSE sterk is toegenomen als gevolg van de crisis in en rond Oekraïne en de waarde van de OVSE hierdoor is bevestigd. Zij steunen en zijn net als het kabinet voorstander van het Helsinki +40-proces. Zij vragen de Minister welke concrete punten Nederland zal inbrengen in dit kader om te komen tot de minimale inzet van herbevestiging van de principes en normen van Helsinki en op welke wijze Nederland voornemens is pogingen te ondersteunen die «de geest van Helsinki» levend houden.

De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister ook op welke wijze het kabinet denkt herbevestiging van het commitment tot de-escalatie in de Oekraïne te bewerkstelligen? In het bijzonder wijzen zij er op dat het Minsk-protocol een dode letter dreigt te worden (als het dat niet al is). Deze leden vragen het kabinet daarom aan welke *benchmarks* het voornemens is Rusland te houden?

De leden van de PvdA-fractie benadrukken dat grenscontroles door de OVSE een bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van de wapeninflux in Oost-Oekraïne. Zij constateren echter ook dat hier vooralsnog weinig van terecht komt. Drones worden zelfs gejamd. Zij vragen het kabinet dan ook of het nog vertrouwen heeft dat deze missie van de grond komt en zo ja, op welke wijze.

De leden van de PvdA-fractie steunen het belang dat het kabinet hecht aan wapenbeheersing en dat het kabinet zegt dit dossier te willen aanjagen. Zij vragen hoe en met welke concrete voorstellen het kabinet dit gaat doen.

Tenslotte vragen de leden van de PvdA-fractie of het kabinet bereid is om tijdens OVSE-raad aandacht te vragen voor de positie van individuele mensenrechtenverdedigers. Zij vragen in het bijzonder aandacht voor Elene Tonkacheva, voorzitter van het Legal Transformation Center in Wit-Rusland, wier verblijfsvergunning is ingetrokken en die voor drie jaar verbannen dreigt te worden. Zij vragen of het kabinet bereid is tijdens de raad aandacht te vragen voor haar goede werk in de Wit-Russische *civil society* en aan te dringen op het stopzetten van de uitzettingsprocedure.¹

Inbreng SP-fractie

In de geannoteerde agenda van de bijeenkomst van de OVSE-ministers van Buitenlandse Zaken volgende week staat nadrukkelijk dat deze samenkomst geen *business as usual* zal zijn. Er zal tijdens de bijeenkomst veel aandacht uitgaan naar de crisis in en rond Oekraïne en de betekenis hiervan voor zowel de OVSE als de veiligheid op het Europese continent. Gesteld wordt dat de Oekraïne-crisis de veiligheid en samenwerking in de OVSE-regio heeft ondermijnd en dat de principes en verplichtingen van de OVSE door Rusland zijn geschonden. Ook wordt geconcludeerd dat er reden is om te twijfelen aan het blijvende commitment van Rusland aan de principes en verplichtingen van de OVSE. De leden van de SP-fractie

¹ Zie voor meer informatie <https://freedomhouse.org/article/human-rights-defender-expelled-belarus#.VHMdVljtSK0> en <http://eap-csf.eu/en/news-events/news/eap-csf-statement-of-solidarity-with-the-human-rights-defender-elena-tonkacheva/>.

delen de zorgen over de ontstane situatie en pleiten voor de-escalatie. Het is gebleken dat juist de OVSE daarin een rol kan spelen. Dat dient aangemoedigd te worden. De vraag is hoe ervoor gezorgd kan worden dat het Russische commitment toeneemt. Hoe kijkt de Minister hier tegenaan? Hoe kan de OVSE hier concreet een rol in spelen?

De leden van de SP-fractie delen de opvatting van de Minister dat voortzetting van de dialoog met Rusland van groot belang is. Kan worden aangegeven hoe Nederland zich op dit punt concreet opstelt?

De leden van de SP-fractie vernemen van de Minister verder graag in hoeverre het brede scala aan activiteiten van de OVSE ter bevordering van de stabiliteit in Oekraïne in de praktijk goed uitgevoerd kan worden? Is er steeds sprake van volledige medewerking van alle betrokken partijen of gelden er belemmeringen die het werk bemoeilijken? Indien er sprake is van tegenwerking, waar komt deze dan vandaan?

In de brief staat dat tijdens de OVSE-bijeenkomst geprobeerd zal worden overeenstemming te vinden over een politieke verklaring specifiek gericht op de Oekraïne-crisis, maar dat de kansen op consensus niet groot lijken. De leden van de SP-fractie vragen of dit toegelicht kan worden. Waar zitten de knelpunten? Kan de Nederlandse inzet op dit punt ook inzichtelijker gemaakt worden? Welke elementen ziet de Minister graag terug in deze verklaring?

De Minister schrijft dat binnen de derde (menselijke) dimensie dit jaar een besluit over martelingen centraal staat. De leden van de SP-fractie vinden het van groot belang dat marteling effectief bestreden wordt. Daarom vragen zij de Minister in te gaan op dit besluit dat voorligt. Wat zal hier de Nederlandse inzet zijn?

Aangaande het Helsinki +40-proces staat in de geannoteerde agenda dat oorspronkelijk het streven was de principes van Helsinki te herbevestigen en waar mogelijk te versterken, maar dat inmiddels herbevestiging van de principes en normen van Helsinki niet meer zeker is. De leden van de SP-fractie maken zich hier grote zorgen over en steunen de inzet van de Minister op dit punt. Deze leden vragen de Minister aan te geven waarom deze herbevestiging onzeker is geworden. Welke landen lopen hier tegen welke problemen aan? Welke aspecten komen in de dialoog die hierover wordt gevoerd aan bod?

De leden van de SP-fractie hebben verder nog een vraag over een ander belangrijk onderdeel van de OVSE, namelijk de verkiezingswaarneming. Tijdens het algemeen overleg over de OVSE vorig jaar was er de nodige aandacht voor het dieptepunt in de relatie tussen ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights) en de Parlementaire Assemblee. De samenwerkingsovereenkomst tussen beide instellingen werd zelfs opgezegd. Kan de Minister aangeven wat de huidige stand van zaken is?

Tenslotte willen de leden van de SP-fractie graag een overzicht ontvangen van de feitelijke deelname door Nederland aan verkiezingswaarnemingsmissies in het kader van de OVSE en andere organisaties.